

Chov matek:

Matka je nejcennějším členem včelstva, je nositelem vlastností a celkového výkonu včelstva, chov matek je poezií včelaření. Vždy byly snaha o lepší, výkonnější matky dovozem, křížením, výběrem.

Genetika se podílí na celkovém výnosu včelstva pouze 20 až 25%, rozhodující je vliv prostředí. (5P)

Pojmy:

Pud rojivý a rojový

Včelstvo mateřské, chovné (dochovné) a trubčí

Plemenivo, vajíčka larvičky

Izolátor, plemenáč, oplodňáček, cekce

Výběr, negativní, pozitivní, hromadný, individuální, Inbreeding.

Způsoby chovu matek:

- A. bez matky - s odebráním matky
- matka v izolaci
 - pomocí sádky-startéru
- B. při matce - v medníku s krátkodobou izolací
- v medníku mezi plodové plásty
 - v ležanu
 - v plodišti na počátku rojového pudu

Příprava plemeniva - podřez, proužky, očka, vypichování, přelarování
- Jenter systém.

Výhody odchovu za nepřítomnosti matky: (nejvíce rozšířený)

- přijetí většího počtu buněk
- jistější výsledky
- snadnější příprava

nevýhody:

- zhoršená kondice chovného včelstva
- stárnutí mladušek
- chov je na úkor výnosu medu
- matky jsou nepatrně lehčí (04%)

Výhody odchovu matek při matce:

- Včelstvo zůstává v síle
- Nesnižuje se výnos medu
- Je to přirozený způsob, blíží se tiché výměně
- Larvičky jsou bohatě krmeny
- Odchované matky jsou o 4-6% těžší a mají o 30% více vaječných rourek
- Odchované matky bývají déle žijící, výkonnější a hlavně mají výkonnější potomstvo jejich včelstva dosahují větší síly.

Nevýhody:

- menší množství přijatých misek
- je náročnější na odhad a zkušenosti včelaře.

Oplození matek – nejideálnější je v přirozeném prostředí včelstva od odchovu, vylihnutí, rozkladění.

- probíhá na trubčím shromaždišti, opakovaně, jednou za život matky,
- důležitý je dostatek říjných a geneticky správných trubců
- **Inseminace- řízené umělé oplození s výběrem trubců** (v USA nyní rozhodující)

Přidávání matek:

Zásada. Včely přijmou matku vždy když ji sami potřebují. Proto výměna matky bývá často komplikovaná.

A. matečnickem, do včelstva, do oddělku, do oplodňáčku. Je to spolehlivá metoda, nevýhoda je v nemožnosti kontroly matky a větší ztráty.

B. Neoplozená matka , nejméně používaná, ponejvíce do oplodňáčku pomocí smetence i omamných plynů

C. Oplozená matky – na ostro, s rizikem, za použití vonných směsí

- s odkladem (9 dnů)
- s ochranou, (klíčka, umělý matečník, drátěná klec)

Nejideálnější je pomocí oddělku, oddělky jsou páteří včelařství, jistotou a zálohou po celý rok.